

Fizikalni praktikum I

Poročilo

Vaja 34: Hitrost zvoka v plinu

Simon Bukovšek

Datum vaje: 20. december 2021

Datum oddaje poročila: 27. december 2021

1 Teoretični uvod

V cevi lahko nastane stoječe valovanje. To se zgodi samo, ko je frekvenca taka, da je dolžina cevi večkratnik polovice valovne dolžine.

$$l = \frac{n\lambda}{2}$$

Ko je frekvenca prava, na določenih mestih v cevi žaganje poskakuje. Če izmerimo razdaljo med dvema točkama, kjer prah najbolj poskakuje, dobimo ravno polovico valovne dolžine $\lambda = 2d$; na enem mestu, kjer prah skače je pritisak najnižji, na drugem pa najvišji. Ker vemo kakšna je frekvenca zvočnih valov, lahko enostavno izračunamo hitrost zvoka:

$$c = \lambda\nu = 2d\nu$$

Po formuli $c^{-2} = \chi_s \rho$ pa lahko izračunamo adiabatsko stisljivost zraka χ_s .

2 Pripomočki

- Vir izmenične električne napetosti s prilagodljivo frekvenco
- Zvočnik
- Cev
- Merilni trak
- Mikrofon z voltmetrom

3 Meritve

Frekvenco na zvočniku smo spreminjali toliko časa, da je prišlo do stoječega valovanja v cevi. Takrat smo izmerili razdaljo med dvema sosednjima mestoma, kjer je žaganje najbolj skakalo.

4 Izmerjeni podatki

V naslednji tabeli so podani podatki o frekvencah, pri katerih je bilo opaziti stoječe valovanje in razmiki med vozli.

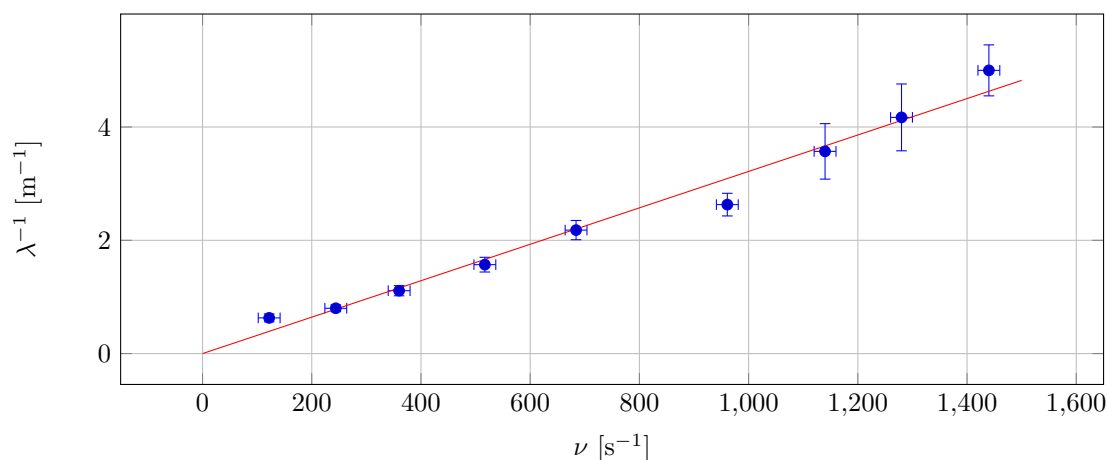
Frekvenca [Hz]	Razdalja med vozli [cm]
122 ± 20	80 ± 10
244 ± 20	63 ± 5
360 ± 20	45 ± 4
517 ± 20	32 ± 3
684 ± 20	23 ± 2
961 ± 20	19 ± 2
1140 ± 20	14 ± 2
1280 ± 20	12 ± 2
1440 ± 20	10 ± 1

5 Analiza podatkov

Ker ni zaupati vsakemu podatku posebj, je za izračun hitrosti zvoka najlažje izračunati naklon premice, ki se najboljše prilega grafu obratne vrednosti valovne dolžine v odvisnosti od frekvence. Spodaj je tabela preračunanih podatkov in graf z prilegajočo se premico.

Frekvenca [Hz]	λ^{-1} [m^{-1}]
122 ± 20	$0,63 \pm 0,07$
244 ± 20	$0,80 \pm 0,06$
360 ± 20	$1,11 \pm 0,09$
517 ± 20	$1,57 \pm 0,13$
684 ± 20	$2,18 \pm 0,17$
961 ± 20	$2,63 \pm 0,20$
1140 ± 20	$3,57 \pm 0,49$
1280 ± 20	$4,17 \pm 0,59$
1440 ± 20	$5,00 \pm 0,45$

Graf λ^{-1} v odvisnosti od ν

Naklon premice je enak $k = (0,00321 \pm 0,00030) \text{ s m}^{-1}$, kar ustreza hitrosti zvoka $c = (311 \pm 25) \text{ m s}^{-1}$. Če vzamemo za gostoto zraka $1,225 \text{ kg/m}^3$, dobimo adiabatno stisljivost zraka enako $\chi = \frac{k^2}{\rho} = (8,44 \pm 1,56) \cdot 10^{-6} \text{ m s}^2 \text{ kg}^{-1}$.